

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień odzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne różne uwagi
22 6	27 6.	709 + 0,	5 1,	91 Pp. Wschodu	slaby	Pochmurno
2	7.	635 + 0,	7 1,	94 PnWschodni	„	„
10	8.	502 + 0,	4 1,	84 „	„	Chmury

Wiadomości krajowe.

KRAKOW.

(A. N.) Przedwczoraj w ulicy grodzkiej, pomiędzy godziną pierwszą i drugą z południa, stało się naraz jakby umówionych pięć wypadków jeden po drugim w ciągu niespełna godziny, to jest: naprzeciw klasztoru PP. Jędrzejowskich złamało się wieśniakowi koło u wozu, i ten naturalnie osiadł na drodze; — o sto kroków dalej niespełna, pękła oś fiakrowi i obadwa podobno tylne koła odpadły; — tenże sam zaraz wypadek trochę dalej (zawsze na grodzkiej ulicy.) spotkał drugiego fiakra; — niebawem wóz żydowski załamał się niedojeżdżając do szerokiej ulicy, — a piąty takiż sam wypadek z wozem chłopskim stał się na Franciszkańskiej. — Tak niesłychany traf, pięciu naraz podobnych sobie wypadków, istotnie jest zadziwiającym; — naoczny świadek zapewnia, że wiele osób zapisało go w swych notatkach; — zabobonni rokują ztąd zaraz jakieś przygody, fatalizmy, więcej śmiechu godne jak wiary. — Bo ileż to razy trafiło się w jednym dniu coś gorszego? Nieraz w jednym dniu na różnych punktach miasta, — ktoś spadł z trzeciego piętra, — ktoś drugi potknął się na ulicy i złamał nogę, — ktoś trzeci zastrzelił się przypadkiem, — ktoś czwarty powiesił się na ręczniku, — piąty utonął na Wiśle, — szóste-mu,..... Lecz mniejsza o szóstego — idzie tu tylko o to, — żeby z przypadkowego zbiegu wydarzeń, nieoddawać się zaraz niewolniczo i zabobonnie dziecinnyim strachom i wróżbom, — i żeby mając serce zajęte, nie trwożyć przy najmniej drugich własnymi urojeniami

Wiadomości zagraniczne.

— Wiedeń 31 Grudnia. —

Izmael Bej, wnuk wicekróla Egiptu, przepędzi zimę w Wiedniu i nie powróci do Egiptu aż na wiosnę. Prawie już zupełnie uwolniony jest od bólu oczu, który cierpiał.

Postanowionem zostało, że budowanie północnej drogi żelaznej kosztem rządu, ograniczy się tymczasowo na stacyi z Bochni do Lwowa; co do przedłużenia jej aż do Brodów, to będzie przedmiotem nowego postanowienia.

— Paryż 4 Stycznia. —

Wypadek wyborów w biurach izby deputowanych; ożywił znowu zaufanie w dziennikach ministeryalnych po klęsce doznanej przez ich stronnictwo przy walce wyborczej między pp. Billault i Debelleyme. Zresztą rozprawy w biurach nie przedstawiały tą razą żadnego interesu. Pan Thiers nie zabierał wcale głosu. Oświadczenie opozycyjne pana Marc Girardin jużesmy udzielili. Pozostają jeszcze do udzielenia odpowiedzi ministrów Lacave Laplagne i Guizot. Pierwszy oświadczył co do Otabeiiti, że tam żaden agent nie został naganiony; z panem Aubigny postąpił rząd według zaleceń kapitana Bruat, a w sprawie p. Pritchard, jestto handlujący nie zaś konsul, który otrzymał wynagrodzenie. Podobnie brzmiały odpowiedzi pana Guizot, który prócz tego odwołał się na to, że sprawa Otabeiiti rozstrzygnięta została przez izbę. Co do Marokko, oświadczył minister skarbn, że roztropność nakazywała, aby cesarza marokańskiego zrobić sobie przyjacielem, i byłaby to zła polityka, wkładać na niego warunki, któreby jego powagę w oczach poddanych wstrząsnąć mogły; żądanie kontrybucyi wojennej, wywołałoby tylko wojnę; zresztą nie obchodzono się z cesarzem jako nieprzyjacielem, ale jako zostającym pod jarzmem fanatyzmu i zmuszonym do swego postępowania.

W chwili, kiedy kwestya względem Otaheity ma być przedmiotem rozpraw przy addressie, nadeszły dwa listy z Papeiti pod dniem 12 i 16 lipca, które lubo jedno-stronnie z francuzkiego punktu widzenia są napisane, rzucają jednak światło na tameczne stosunki.

Według listu z dnia 12, kroki nieprzyjacielskie nie ustawały, bez widoku blizkiego końca. Powstańcy wysłali emisaryuszów na sąsiedzkie wyspy, i wielu malkontentów połączyło się z niemi, tak że ci liczniej i śmieliej znowu wystąpili niż kiedykolwiek. Od miesiąca robili częste wycieczki i strzelali do statków francuzkich. W tymże czasie ukazały się przy brzegach dwa angielskie parowe okręty *Salamander* i fregata *Thalia*. Gdy ostatnia nie chciała salutować bandery francuzkićj, gubernator wzbronil jęj wpłynięcia na zatokę. Dowódzca angielski żądał wyjaśnienia, którego gubernator nie mógł lub nie chciał udzielić. *Thalia*, w dniu 4 czerwca przybywszy, krążyła blizko brzegu aż do 15 czerwca, i kilka razy miała związki z powstańcami. Przy zabranianiu powstańcom amunicyi, znaleziono ładunki obwiniete w papier z gazet angielskich. D. 21 czerwca trzymasztowy okręt *Albatros* przywiózł do Papeiti posiłki ze 180 piechoty złożone z wyspy Nuka-Hiva (z Marquesas). Dnia 29 czerwca gubernator przedsięwziął wycieczkę w 400 ludzi do wsi Papaa w dolinie Hapapa. Wojsko francuzkie odparłszy powstańców powróciło do Papeiti. Pan Bonnard, dowódzca okrętu *Uranie*, uderzył pod ten czas na kupy powstańców pod Fahaa i wyparował ich z mocnego stanowiska, przyczem został lekko raniony. Ale na innym punkcie krajowcy napadli na osadę francuzkich misyonarzy i spalili kaplicę i zabudowania. Jestto pierwszy przypadek, że krajowcy przeciw misyonarzom francuzkim przedsięwzięli napaść. Od 1 lipca wszystko w Papeiti przybrało wojenną postać. Otaheitanie gotują się do silnego uderzenia na Papeiti, aby to miejsce spalić, co przy tamecznym rodzaju budowy może bardzo łatwo przywiedzionem być do skutku. Dnia 12 nadeszła do Papeiti wiadomość o okrutnem zamordowaniu trzech enropcezyków, którzy w zaufaniu przyjaźni z niektórymi wyspiarzami, wydalili się byli z Papeiti.

Drugi list z dnia 16 rozszerza się szczególniej nad wrażeniem, jakie sprawiła wiadomość o przywróceniu do rządów królowej Pomare. Gdy gubernator Bruat zawiadomił o tem królowę, oświadczyła ona, że i o protektoracie francuzkim nie wiezieć teraz nie chce, i że gubernator jest dla nięj tylko jeszcze dowódzcą okrętu *Uranie*. Dodała jednak, że każe powiedzieć wojsku powstańców, aby się spokojnie zachowało, i że nim trzy miesiące upłyną, mocarstwa europejskie przywrócą ją do jęj praw, bez potrzeby nowęj walki. Gubernator cofnął dawniejszy rozkaz zabraniający jęj wyładowania, dozwalając jęj udać się bez przeszkody na wyspę Bora-Bora, gdzie oczekiwać

chce dalszych wypadków. Odjeżdżając miała oświadczyć, iż jest pewną, że francuzi wkrótce opuszczą te wyspy. W końcu pisze ów list, że z 600 francuzów zginęło w różnyh bitwach 117 ludzi.

— Londyn 6 Stycznia. —

Ogłoszony właśnie stan dochodów publicznych z upłynięnego kwartału, daje nader pomysłny rezultat i pocieszający dowód wzrastającej pomysłności kraju. Nietylko bowiem dochody wyższe są od wydatków, ale także okazuje się ciągły wzrost tych pojedynczych źródeł dochodu, które szczególniej zależą od stanu handlu i przemysłu krajowego. Rezultat jest następujący: dochód z całego roku 1844 wynosił 51,235,538 f. st., a zatem większy niż w r. 1843, o 1,163,595 f. st.;— dochód z ostatniego kwartału wynosił 12,705,693, większy był zatem od dochodu z tegoż kwartału r. 1843, o 493,916 f. s.—Z pojedynczych pozycyj: cła, akcyzy, stęple, podatki niestałe, opłaty pocztowe, dobra koronne, czyniły w tym roku większy dochód niż w zeszłym, tylko podatek od dochodów uczynił w tym roku mniej niż w roku zeszłym.

Kupcy, bankierowie i właściciele okrętowi w Citi, chcą kazać postawić w nowęj giełdzie posąg xięcia Albrechta wielkości naturalnej, utworzył się już w tym celu komitet.

Gazette ogłasza szereg okrętów niewolniczych, zabranych przez okręty angielskie krążące przy zachodnich brzegach Afryki. Byłyto portugalskie brazylijskie i hiszpańskie okręty: jedna feluka hiszpańska, która miała na swym pokładzie 40 murzynów, przeznaczonych do Bahii nazywała się: *El gran poder de Dios* (Wszchemocność Boga!) Trudnym prawie do uwierzenia jest czyn bohaterski kadeta okrętowego Tottenham. Dnia 13 sierpnia, 4ro wiosłową barką,—obsadzoną tylko 4 majtkami i piątym człowiekiem, który sam jeden miał wolne ręce,—ścigał brygantynę, bez bandery płynącą do zatoki rybackięj. Ów jeden człowiek nabijał kadetowi flinty, a kadet w przeciągu 20 minut zastrzelił 4ch ludzi na pokładzie okrętu niewolniczego. Ten uciekając przed jedynym strzelcem został nareszcie od osady opuszczonym. Brygantyna ta była objętości 200 tonnów i urządzona była na 1000 niewolników. Królowa posunęła młodego kadeta na porócznika. Dz. *Anti Slavery Reporter* donosi, że najznakomitszemi właścicielami niewolników na hollenderskięj osadzie Surinam, są po większęj części anglicy. Jest ich tam 30 do 40. Wiadomo, że Surinam była przez długi czas posiadłością angielską.

W przeszłą sobotę powieszono w Cherszel 21 letnią ładną Maryę Galop, dawniej nauczycielkę szkoły metodystów w Liverpool, przekonaną o otruciu swego własnego ojca, za to, że ten sprzeciwiał się jęj zaślubieniu z młodym człowiekiem, którego kochała.

Poselstwo prezydenta amerykańskiego (mówi jedna z gazet tutejszych) jest prawie o ty-

le zbyt długie i zbyt szczere, otwarte, o ile europejskie mowy tronowe zwykły być zbyt krótkie i milczące. Jestto pierwsze poselstwo od czasu utworzenia unii północno amerykańskiej, które zamieniło się w pewien rodzaj manifestacji, aby bezpośrednio zalecić wielki czyn gwałtowny, wcielenie Texasu, który tylko przez wojnę uskutecznić można.

W upłynionym roku skonsumowano w Anglii herbaty 41 milionów funtów. Cena herbaty kongo jest teraz 11 pence (35 gr.) za funt, w końcu zaś roku przeszłego była 1 szyl. do 1 szyl. 1 pench (2 zł.—2 zł. gr. 5).

Rozmaitości.

LISTY MUZYKALNE

WIKTORA KAŻYŃSKIEGO Z ZAGRANICZ

(z Tygodnika Petersburgskiego.)

Drezno 14 maja 1844 roku. *)

„Z pierwszym promykiem słońca wiosennego uleciałem od was, uleciałem tak prędko, że czasu nawet nie miałem pożegnać się z wami. Za ledwie dni ośm w Berlinie zabawiwszy, pospieszyłem tu, do Drezna, do siedliska sztuk pięknych, do tej rozkosznej stolicy Saxonii, stolicy muzyki i malarstwa. Przyjechawszy, poszedłem zaraz odwiedzić starego mego przyjaciela Karola Lipińskiego, który tu jest mistrzem koncertów w kapelli króla saskiego. Cieszył się bardzo niespodzianem mię widzeniem, a bardziej jeszcze wiadomością, że kilka miesięcy z nim przepędzę. Rozmawialiśmy długo o sztuce i dzisiejszych kompozytorach. „My jedni tu w całych Niemczech, rzekł Lipiński, przechowaliśmy ściśle podania o dokładnej eksekucyi dzieł Bacha, Glucka, Bethowena, Haendla, Haydna i Mozarta. Tu tylko posłyszysz dobrą eksekucję tych rzeczy, i powiesz wtedy, że Sasi żyją tylko dla pielęgnowania i przechowywania zabytków dobrej muzyki.“

Rozmawiając o dzisiejszych dramatycznych kompozytorach, zaszliśmy aż do Donizetiego. Chciałem wiedzieć, jakiego Lipiński będzie o nim zdania, bo uważałem, że wszędzie w Niemczech go nie lubią.—„Prócz Wiednia, rzekł Lipiński, żaden może kraj w Niemczech nie zna tak dobrze muzyki włoskiej jak Saxonii, bo od czasów Fryderyka Augusta mieliśmy zawsze stałą operę włoską w Dreźnie. Przywykłyśmy do dobrych oper kompozytorów zeszłego wieku, nie możemy już

dziś smakować w Donizettim i Paccinim, równie jak człek dorodny i silny nie może przekarmić siebie strawą niemowlęcą. Bawią te rzeczy, zajmują na chwilę, lecz nigdy nie nakarmią umysłu i serca. Wtrącałem że dzisiejsi włoscy *maestri* piszą dla dogodzenia jedynie gustowi swojej publiczności, któraby rzeczy klasycznych nie mogła może słuchać i rozumieć **), lecz on powiedział mi na to. „Do kompozytora należy kształcić gust swojej publiczności, a nie iść za jej gustem i duchem czasu, który prędko przemija. Jeżeli dzisiejsi włosi nie mogą innej muzyki słuchać i rozumieć, to sami kompozytorowie są winni, że ich do tego doprowadzili. Massa powinna się kształcić stopniowo i to na dobrych wzorach, inaczej gust jej zostanie wiecznie w stanie niedojrzałego dzieciństwa. Publiczność dobra jest i potrzebna na to, aby kupiła sobie krzesło w teatrze, i siedząc spokojnie, słuchała muzyki, a tym sposobem przynajmniej smak swój kształciła, kiedy nie może lub nie chce kształcić go porządną sztuką nauką. Kompozytora obowiązkiem jest, mówić dalej, smak ten rozwijać i kształcić, lecz taki, który się tej publiczności zaprzeda, nigdy nie dla sztuki nie zrobiłi dalej nawet posunąć jej nie może. Taki podobnym jest do kobiety pewnej klasy, która nadużywając piękności, jaką natura ją obdarzyła, wystawia siebie na widok publiczny, i dla podłego zysku, wbrew przyzwoitości i dobremu gustowi, maluje policzki, obnaża bezwstydnie ramiona, w celu zwrócenia na siebie uwagi rozpustnika.“

(D. c. n.)

ORLI WZROK

Od wieków używany przez myśliwych alluzyjny sposób wyrażenia się o takim myśliwym, który szybko zwierzyne spostrzeżga i prawie nigdy jej nie chybia, że ma orle oko, teraz urzędystwionym został. Gazeta Kolońska a za nią i Frankfortski konserwacyjny dziennik, donosi o jednym zadziwiającym i w dobroczynnych swych skutkach niewyrachowanym wynalazku lekarskim w Szwajcaryi. Alpejski strzelec zastrzelił ogromnego orła; wiadomo, że wszystkie drapieżne ptaki bardzo są mocne i wytrwałe, a podług wyrażenia się myśliwskiego, twardego są życia i do ostatniego tchu bronią się zacięcie; gdy więc strzelec zbli-

**) Trudno bardzo włoskom zrozumieć symfonie Bethowena, kwartety Haydna i Mozarta, i w ogólności instrumentalną muzykę niemiecką. Przywykli do słabiej, i żadnej prawie roli wewłoskich operach niegrającej orkiestry, zbyt wiele doświadczają trudności w śledzeniu skomplikowanych kombinacyj tonów, składających się łańcuch najpiękniejszych i najśmielszych myśli, pojętych jednak tylko dla ucha kształconego długą i dobrą nauką. Reissiger powiadał mi, że kiedy muzycy włoscy assistowali w Akademii muzycznej Wiedeńskiej, pysznej eksekucyi symfonii pastoralnej Bethowena, widząc działanie 20stu kontrabassów w ostatnim presto, rzekli, pokazując palcem na instrument, gdzie stały wszystkie bassy: „i poveri contrabass! Oto był cały effect, jaki ta boska symfonia na nieukształconych nauką słuchaczach sprawiła! Lipiński mówił mi, że sławny śpiewak Moriani, słysząc go w Dreźnie grającego kwartety Bethowena i Mozarta, zapytany jak mu się te kompozycje podobają, rzekł nie śmiało: „Zdaje mi się, że to musi być pięknem, lecz trudne bardzo dla mojego pojęcia, bo wszystkie 4 instrumenta grają każdy co innego i jakby niezgodne. Była to jednak prosta tylko fuga!

(Przyp. Aut.)

*) Niedawno w Tygodniku Petersb. zapowiadano wyjątki z gotujących się do druku Pamiętników muzycznych p. W. Każyńskiego, pisanych przez tego znakomitego artystę w formie listów z podróży. odbytej w z. roku za granicą. Samo dzieło ma tej jeszcze zimy wyjść na świat. Cieszymy się, że w tej i następnych próbach możemy wcześniej zapoznać publiczność z utworem, który w naszej literaturze będzie pożądaną nowością i razem dowodem, jak młody utalentowany nasz artysta podróż swą obrócił na prawdziwą korzyść.

(Wyd. Tyg.)

Pan Każyński znany jest jako autor wielu dzieł muzycznych, religijnych, scenicznych, mianowicie kilku oper polskich przedstawianych w Wilnie.

(Przyp. Red.)

żył się dla zabrania orła, ten lubo mocno raniony, rzucił się na niego i dziobem wydarł mu oko; przywołany natychmiast młody, ale znany z zręczności lekarz i operator, widząc że wydarł oko było całkiem zgniecione, wpadł na szczęśliwy pomysł i wyjąwszy żyjącemu jeszcze orłowi oko, tak zręcznie wsadził go na miejsce wydarłego, że przy użyciu stosownych środków lekarskich, oko to wrosło i strzelec alpejski, jakkolwiek przez to twarz jego dostała szczególnego wyrazu, cieszy się teraz tak zadziwiającą ostrością wzroku, że z najwyższych gór, patrząc na ludzi znajdujących się na płaszczyźnie, którzy oku naturalnemu wydają się jak punkciki, okiem orlem może rozpoznać ich twarze; obecnie zajęci tam są uczeni dochodzeniem, jak daleko, wzrok orli sięga; a młody doktor przez pismo cały wypadek pod względem lekarskim ogłosił, i posuwając dalej swe doświadczenia, wyjął polowemu psu oczy, a na ich miejsce oczy orle wprawił; ta operacja obiecuje pomyślny skutek. Nadto, ma zamiar w doktor młodemu koniowi wprawić oczy sowy, dla przekonania się czy w ciemnej nocy będąc widział, Wszyscy bardzo są ciekawi skutku, jeżeli to wszystko jest prawdą.

SKŁADKA NA SZPITAL.

W czasie ostatniego okropnego pożaru Hamburga, zgorzał główny szpital chrześcijański; obywatele postanowili go odbudować przez dobrowolne składki, i w tym celu wybrali komitet do

zbierania ofiar. Udano się dla rozpoczęcia listy do jednego z pierwszych bankierów, ten niechciał rozpocząć składki, tylko im poradził, aby najprzód udali się do bankiera Hejnego (teraz zmarłego), a ile ten ofiaruje, tyleż i pierwszy ofiarować obiecał. Udano się do Hejnego, ale on został zdziwiony, że ma zaczynać listę składki na szpital chrześcijański będąc izraelitą, lecz gdy jeden z przyjaciół powiadził, kto tak poradził, Hejnek prosił o wykaz kosztów na budowlę potrzebnych; gdy mu pokazano że będzie kosztować około 100,000 talarów, rzekł: panowie, żebyście nie mieli wiele fatygi w zbieraniu składki, ja ofiaruję 50,000 talarów. Udano się natychmiast z podpisem Hejnego do tego który to poradził, ten trzymając się danego słowa, również wspaniale ofiarował 50,000 tal. I tak łaską tych dwóch dobroczynnych mężów, stanął instytut tyle potrzebny dla ludzkości.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 22 do dnia 23 Stycznia.

Maławska Teresa, Potulicki Michał hr., z Polski; -- Cuhn Maurycy, Elzner Eleonora, z Galicji; -- Lehenstein Filip, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Bontani Michał, Panta Agnieszka, Załuski Eugeniusz hr., Descómbes Ludwika, Łempicki Konstanty ob., Tambalino Piotr, Majewska Anna, Bisping Józefina, Kaszucki Hipolit, do Polski.

Doniesienia Urzędowe.

W drodze exekucyi Sądowej prawnie zajęte ruchomości jakoto: stolarszczyzna, lustra, odzież męzka i kobieca, fajanse, szkła, bielezna, mosiądz, naczynia miedziane, cygara, w piątek to jest d. 24 Stycznia r. b. o godzinie 9 rano w Sukienicach M. Krakowa — zaś w kamienicy przy Krakowie na Kazimierzu o god. 2 z południa pod L. 118½ bruxella wełniana w sztukach, lastyk czarny, półtybet, koton i talety przez publiczną licytacją oraz krowana wale targowym sprzedane zostaną. O czém chęć kupna mających zawiadomiam.

Kraków d. 21 Stycznia 1845 r.

Tomasz Kuciński Kom. Sąd.

W dniach 23 i 24 b. m. i r. z rana od godziny 10 w Rynku Miasta Okręgowego Chrzanów, w drodze exekucyi Sądowej, sprzedane zostaną przez publiczną licytacją: bydło roga-

te, konie powozowe i fornalskie z szorami i chomontami, dorózka, bryczka zwana najdyczanka, wozy fornalskie, owce, fortepiano i meble; — zaś w dniu 31 tegoż miesiąca i r. w mieście Krakowie gmachu Sukienice zwaném, srebra. Chęć kupna mający, na czas i miejsce oznaczone przybyć zechcą.

W Chrzanowie d. 13 Stycznia 1845 r.

(3r.) F. Borełowski Kom. Sąd. Okr.

Prawnie zajęte korali nitki 4 i płaszcz damski tybetowy sprzedane zostaną w drodze exekucyi Sądowej w Krakowie w gmachu Sukienice zwanym d. 28 Stycznia r. b. o godzinie 10 z rana za gotową zaraz zapłatę w monecie srebrnej *courant*.

Kraków dnia 22 Stycznia 1845 r.

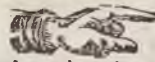
P. Więckowski Kom. Sąd.

Doniesienia prywatne.

Dentysta z Wiednia dotąd w Hotelu Drezdeńskim mieszkający, przenosi się do domu pod L. 42 i 3 na rogu ulicy Szerokiej i Stolarskiej i o tem ma honor zawiadomić Szanowną Publiczność, tutejszego miasta, w którym stałe zamieszkanie obrać sobie postanowił; przytém poczynuje sobie za miły obowiązek, podziękować P. Lipińskiemu za ludzkie obejście się z nim jak równie i jego pacjentami, a szczególniej ubogimi, przez przeciąg mego u niego zamieszkania.

(1r.)

Zygmunt Zeisel.

Niżej podpisany ostrzega wszystkich handlujących i rękodzielników że gdy nic u nikogo na kredyt nie bierze, lecz gotowizną zaraz płaci, — aby nikomu na imię jego żadnych kredytów nie czynili, gdyż żadnych takich długów płacić nie będzie.

Kraków d. 23 Stycznia 1845 r.

Antoni Kostecki.

(1r.) Urzędnik Emeryt W. M. Krakowa.